

TRANSMITTERI

SUOMEN FARMAKOLOGIYHDISTYKSEN JÄSENLEHTI

No. 100 28. vuosikerta

4/2011

www.sfy.fi

Marja Räinen

LEHDEN TÄSSÄ NUMEROSSA:

Puheenjohtajan palsta.....	3
Sihteerin palsta.....	4
Väitöskirjapalkinto 2010.....	5
Ilmoitus vuoden 2011 väitöskirjapalkinnosta.....	6
Transmitterin 100. numero.....	7
Muistelmia Helsingin farmakologian laitokselta.....	8
SFY:n syyskokous.....	14
Kokouspöytäkirja	15
SFY: matka-apurahat.....	18
LTS:n matka-apurahat	19
Parkinsonsäätiön apurahat.....	20
Kokouskalenteri.....	21
SFY:n hallitus.....	23
SFY:n kannatusjäsenet	24

Julkaisija: Suomen Farmakologiyhdistys.

Toimitus: Tiedotussihteeri Päivi Myllynen.

Yhteystiedot: Farmakologian ja toksikologian yksikkö, Biolääketieteen laitos, PL 5000, 90014 Oulun yliopisto. Puh: 08-5375254.
Fax: 08-5375247.

E-mail: paivi.myllynen@oulu.fi.

Painatus: Painos 500 , Viestipaino Oy

Osoitteenmuutokset: osoitteeseen paivi.myllynen@oulu.fi

Materiaalin toimittaminen Transmitteriin: Transmitteri 1/2012 ilmestyy helmikuussa. Lehteen tarkoitetut kirjoitukset ja tiedotteet pyydetään toimittamaan tiedotussihteerille 1.2 mennessä. Toimitus pidättää oikeuden lyhentää, otsikoida ja käsitellä lähetettyjä kirjoituksia.

Hyvä lukija,

Pitelet käsissäsi Transmitterin 100. numeroa. Transmitteri, Suomen farmakologiyhdistyksen tiedotuslehti on palvellut jäsenkuntaa jo 28 vuoden ajan. Lehti syntyi 80-luvulla konkreettisesta tarpeesta tiedottaa kasvavaa jäsenkuntaa ja proviisori Maija-Liisa Vahalan voittoisa nimiehdotus vuonna 1985 pidetyssä nimikilpailussa tuntuu yhä edelleen tuoreelta ja osuvalta. Monelle jäsenelle Transmitteri saattaakin olla konkreettisin yhteys yhdistyksen toimintaan ja sillä on suuri merkitys farmakologikunnan yhteisöllisyyden ylläpitämisessä. Aika ajoin yhdistyksen piirissä on käyty keskustelua lehden muuttamisesta sähköiseksi kustannusten säästämiseksi. Aina on kuitenkin päädytty toteamaan painetun, konkreettisesti kädessä pidettävän lehden merkitys ja huomioarvo nykyisenä sähköisen infoähkyn aikakautena. Toki lehti on luettavissa myös yhdistyksen internetsivuilta. Tässäkin numerossa tiedotetaan yhdistyksen ajankohtaisista asioista, kuten kokouksista, apurahoista ja väitöskirjapalkinnosta. Sen lisäksi lehti mielellään julkaisee uutisia myös muista farmakologeja koskevistä, pienemmistä ja suuremmista tapahtumista. Mielenkiintoista sisältöä ovat olleet myös monet Suomen farmakologian historiaa käsittelevät kirjoitukset ja lehti näin omalta osaltaan toimiin yhteisömme muistina. Myös tässä numerossa tämä sarja saa jatkoa ja voimme lukea Emeritusprofessori Mauno Airaksisen mielenkiintoisia muisteloja. Transmitteria ovat toimittaneet ja kehittäneet yhdistyksen tiedotussihteerit. Suuri kiitos kaikille tässä näkyvässä tehtävässä toimineille!

Mukavaa joulun odotusta kaikille ja mielenkiintoisia hetkiä uusimman Transmitterin parissa!

Oulussa, 8.12.2011

Hyvä lukija,

Vuosi alkaa kääntyä loppuun ja on taas aika kiittää kaikkia Transmitterin lukijoita ja SFY:n jäseniä kuluneesta vuodesta. Yhdistyksen syyskokous pidettiin 14.10. Turussa ja kokouksen yhteydessä Markku Koulu kollegoitten järjestivät erittäin mielenkiintoisen tieteellisen symposiumin stressin farmakologiasta. Kiitokset turkulaisille kollegoille erinomaisesti sujuneesta päivästä! Suomen Farmakologiyhdistyksen vuoden 2012 vuosikokous järjestetään Helsingissä perjantaina 2.3. yhdessä Suomen Kliinisen Farmakologian yhdistyksen kanssa. Toivottavasti mahdollisimman moni yhdistyksen jäsenistä pääsee paikalle.

Yhdistykseen on vuoden 2011 aikana liittynyt runsaasti uusia jäseniä mutta vaikeina taloudellisina aikoina kannattajajäsenien määrää voi olla haasteellista kasvattaa. Yhdistyksen syyskokouksessa keskusteltiin pyrkimyksistä lisätä SFY:n näkyvyyttä terveydenhuollon ammattilaisten ja suuren yleisön keskuudessa. Tähän voivat kaikki SFY:n jäsenet vaikuttaa omalla aktiivisuudellaan ja johtokunta ottaa mielellään vastaan ehdotuksia mahdollisista tätä edistävästä toimista.

Ehdotuksia vuoden 2011 farmakologian alan ansiokkaan väitöskirjan palkinnon saajiksi otetaan vastaan 15.1.2012 saakka. Aiemmistä vuosista poiketen palkinnon myöntämisen edellytyksenä on väitöskirjan aihepiiriin liittyvän tieteellisen esityksen pitäminen joko yhdistyksen vuosi- tai syyskokouksessa. Ehdotukset siis pikaisesti tulemaan!

Kiitos vielä kuluneesta vuodesta kaikille Transmitterin lukijoille ja lepposaa Joulun odotusta!

t. Risto Kerkelä

VUODEN 2010 VÄITÖSKIRJA- PALKINTO MERJA H. VOUTILAISELLE

Suomen farmakologiyhdistys on myöntänyt vuoden 2010 väitöskirjapalkinnon 18.12.2010 väitelleelle FaT Merja H. Voutilaiselle (Helsingin yliopisto, Farmasian tiedekunta, Farmakologian ja toksikologian osasto). Väitöskirjanohtajina toimivat Prof. Raimo K. Tuominen, Prof. Mart Saarma ja Prof. Pekka T. Männistö. Väitöskirjan aihe on "CDNF and MANF in an experimental model of Parkinson's disease in rats". Väitöskirjatutkimuksen osatyöt on julkaistu seuraavissa lehdissä: Nature, Journal of Neuroscience ja Experimental Neurology. Väitöskirja löytyy sähköisenä Helsingin yliopiston E-thesis-palvelusta (<https://helda.helsinki.fi/handle/10138/23828>).

Palkitussa väitöskirjatyössä tutkittiin CDFN:n ja MANF:n tehokkuutta kokeellisessa Parkinsonin taudin mallissa rotilla. Rotille aiheutettiin Parkinsonin taudille ominainen hermovaurio ruiskuttamalla 6-hydroksidopamiini (6-OHDA)-toksiinia aivojuovioon (striatum) toiseen aivopuoliskoon, jolloin dopamiinihermot tuhoutuvat hitaasti muutamien viikkojen ja kuukausien aikana. Samalla kehittyy toispuolinen liikehäiriö, joka ilmenee, kun rotille annetaan dopamiiniaktiivisuutta lisäävää lääkettä.

Tutkimuksessa osoitettiin CDFN:n ja MANF:n suojaavan dopamiinihermosoluja, sillä solujen tuhoutuminen ja siitä aiheutuva liikehäiriö estyivät lähes kokonaan, kun CDFN:ää tai MANF:ia injisoitiin rotan aivoihin ennen toksiinia. Toisessa koesarjassa CDFN tai MANF injisoitiin aivoihin neljä viikkoa toksiinivaurion jälkeen, ja ne korjasivat dopamiinihermosolujen toimintaa ja rottien liikehäiriötä. Jälkimmäinen koeasetelma muistuttaa tilannetta Parkinson-potilailla, kun jo olemassa olevaa vauriota pyritään korjaamaan lääkehoidolla.

Lisäksi työssä selvitettiin kroonisen CDFN- ja MANF-infuusion vaikutuksia Parkinsonin taudin rottamallissa kokeessa, jossa hermokasvutekijöitä an-

**SFY:n väitöskirja
palkinnon saajat**

1985 Risto Huupponen
1986 Patrick Gothóni
1987 Juha-Matti Savola
1988 Erkki Seppälä
1989 Pekka Rauhala
1990 Eero Castrén
1991 Heimo Haikala
1992 Ilkka Pörsti
1993 Ullamari Pesonen
1994 Pirkko Paakkari
1995 Pertti Arvola
1996 Janne Backman
1997 Jukka Hakkola
1998 Jukka Sallinen
1999 Violina Lozeva
2000 Ulla-Mari
Parkkisenniemi
2001 Nina Hautala
2002 Jarkko Piuholta
2003 Sampsa Pikkarainen
2004 Saku Sinkkonen
2005 Jarkko Venäläinen
2006 Miia Turpeinen
2007 Teemu Helkamaa
2008 Marja Pasanen
2009 Jelena Mijatovic

nosteltiin aivoihin osmoottisten minipumppujen avulla kahden viikon ajan kaksi viikkoa toksiinivaurion jälkeen. Näissä kokeissa CDNF edisti dopamiinihermosolujen toipumista 6-OHDA:n aiheuttamasta vauriosta sekä korjasi liikehäiriötä.

Työssä osoitettiin myös, että CDNF ja MANF leviävät rotan aivokudokseen hyvin sekä kerta- että kroonisen annostelun jälkeen. Hermokasvutekijöiden tehokas leviäminen aivokudokseen on tärkeää, jotta yhdisteistä on hyötyä aivorappeumatautien hoidossa.

Tutkimuksen perusteella CDNF:stä ja mahdollisesti myös MANF:sta saattaa olla mahdollista kehittää uudentyyppinen Parkinsonin taudin hoito, joka suojaa dopamiinihermosoluja ja estää niiden rappeutumisen.

VUODEN 2011 VÄITÖS- KIRJAPALKINTO

Suomen Farmakologiyhdistys jakaa vuosittain erityisen ansiokkaan väitöskirjan palkinnon. Yhdistyksen johtokunta tekee valinnan ehdotusten perusteella. Ehdotuksen voi tehdä yhdistyksen jäsen. Kirjallinen ehdotus perusteluineen lähetetään yhdistyksen sihteeri Risto Kerkelälle sähköpostitse. Liitteinä ehdotukseen johtokunta pyytää

1. Väitöskirjan tiivistelmän
2. Listan väitöskirjan osajulkaisuista
3. Esitarkastajien ja vastaväittäjän lausunnot
4. Linkin väitöskirjan sähköiseen versioon
5. Muut mahdolliset liitteet

Palkinnon myöntämisen edellytyksenä on väitöskirjan aiheeseen liittyvän esitelmän pitäminen joko yhdistyksen vuoden 2012 kevätkokouksen tai syyskokouksen yhteydessä. Mikäli palkinnon saajaksi valittu ei pysty esitystä pitämään, palkinto luovutetaan samoin ehdoin seuraavalle sijalle arvioinnissa päätyneelle. Ehdotukset vuoden 2011 parhaasta väitöskirjasta liitteineen pyydetään lähettämään sähköpostitse PDF-muodossa yhdistyksen sihteerille Risto Kerkelälle 15.1.2012 mennessä osoitteeseen risto.kerkela@oulu.fi.

TRANSMITTERIN 100. NUMERO

Suomen farmakologiyhdistys on perustettu 29.5.1948. Perustavassa kokouksessa oli läsnä 14 henkilöä (prof Yrjö Airila, prof Erkki Leikola, prof Armas Vartiainen, prof Jim Östling, dosentti Ilmari Vartiainen, apteekkari Yrjö Ahonen, LKT Gustav Östling, LL Lauri Aho, LL Ailo Huhtala, LL Pentti Peltola, LL Olavi Pylkkö, LL Veikko J Uuspää, LL Osmo Vartiainen ja ELL Hakon Westermarck). Alkuvaiheessa yhdistyksen jäsenmäärä kasvoi verkkaisesti. 1960-luvun puolivälin jälkeen yhdistyksen jäsenmäärän kasvu kiihtyi ja on viime vuosina vaikiintunut n. 500 jäseneseen.

Yhdistyksen alkutaipaleella tiedottaminen hoidettiin yliopistollisten laitosten ilmoitustauluille kiinnitettävillä paperilappusilla. Jäsenmäärän kasvaessa ja jäsenten levitesä ympäri maata 1970-luvun loppupuolel-

la tultiin tilanteeseen, jossa se ei ollut toimiva tapa hoitaa tiedottamista. Pertti Neuvosen sihteerikaudella aloitettiin henkilökohtaisten A4-kokoisten jäsentiedotteiden laatiminen. Aluksi yksiliuskaiset tiedotteet kehittyivät useampiliuskaisiksi monisteiksi. Muun informaation ohelle ne sisälsivät mm. ilmoittautumiskaavakkeita yhdistyksen kokouksiin. Vuonna 1984 alettiin puhua tiedotuslehdestä. Nimikilpailun perusteella lehti nimettiin Transmitteriksi vuonna 1985 proviisori Maija-Liisa Vahalan ehdotuksesta. Vuosien saatossa Transmitteri on ilmestynyt 3-4 kertaa vuodessa ja pidät nyt kädessäsi lehden 100. numeroa. Transmitterin toimittamisesta ja kehittämisestä ovat huolehtineet vuosien varrella yhdistyksen tiedotusih-teerit kukin vuorollaan.

Kuva: Transmitterin kansia vuosien varrelta

HAJAMUISTEMIA HELSINGIN FARMAKOLOGIAN LAITOKSELTA 1950-LUVULTA JA 1960-LUVUN ALUSTA

Teksti: Mauno Airaksinen

Kuvat kirjasta 50 vuotta suomalaista farmakologiaa

Farmakologian laitokselle puuhaamaan jouduin opiskeluaikaan suoraan farmakologian kurssilta 1955 mentyäni näyttämään poppamummon reseptiä professori Vartiaiselle. Kyse oli voiteesta, jolla oli saatu luumätäkin parantumaan (kirurgisen aukaisun jälkeen) nopeasti jo ennen penisilliiniä. Vartiainen totesi, että olisipa vaikea tutkittava, kun resepti sisälsi useita kasviuutteita ja kussakin monia aineita – mutta heillä olisi minulle monia helpompia tutkimusaiheita. Ensimmäiseksi saamani, histamiiniin ja antikolinergeihin liittyvät tutkimusaiheet eivät kuitenkaan osoittautuneet helpoiksi. Julkaistavaa syntyi vasta aiheiden vaihdon jälkeen.

Farmakologian laitos sijaitsi silloin Hallituskatu 6:n huonokuntoisessa pohjakerroksessa, eläintalli kylmän käytävän takana. Tilat oli annettu 1920-luvulla väliaikaisesti farmakologialle. ”Väliaikaisuus” kesti 38 vuotta, kunnes 1961 farmakologian ja lääke-

tieteellisen kemian laitosrakennus valmistui Siltavuorenpenkereelle. Nykyään Hallituskadun rakennus on upeassa kunnossa valtioneuvostolla, holvikattoinen eläintalli on ravintolana.

Armas Vartiaisen kuuluisin työ on Feldbergin kanssa sympaattisten ganglioiden välittäjäaineen osoitus asetyylikoliiniksi. Vanhan assistenttikunnan mieleen oli kuitenkin jäänyt erityisesti itikan myrkyän histamiinitutkimus. Vartiaisen veljekset, Armas, Ilmari (tuleva sisätautiprofessori) ja Osmo O.V.V. (tuleva lääkintöhallituksen lääkintöneuvos) olivat istuneet syöttämässä itseään itikoilla, joista sitten määrittivät histamiinipitoisuuden. Vartiaisen farmakologian luentojen alussa kaksi kaksoisluentoa oli pelkkää farmakologian historiaa. Niiden lopussa hän ilmoitti, että ensi kerralla hän jo aloittaa systemaattisen farmakologian anestesia-aineista. Kuulijoiden hämmästykseksi seuraava

kaksoisluentokin käsitteli pelkästään anestesian historiaa. Luennon jälkeen Vartiainen kehaisi assistenteilleen, että sainpas vieläkin vähän sivistettyä opiskelijoita; varsinaisen farmakologian he saavat hyvin kirjastakin (Knud Möllerin farmakologian oppikirja oli tanskan- tai saksankielinen). Myöhemmät luennot olivat sitten systemaattista farmakologiaa ilman historiaa.

Eläintenhoitajana oli rouva Miina Jaakkola, joka kutsui koe-eläimiä silmäterikseen. Hänen lemmikkikissansa istui olkapäällä myös hiirten ja rottien

käsittelyn aikana. Suru oli suuri, kun dosentti Veikko Uuspää (myöhemmin Turun farmakologian apulaisprofessori) oli Jaakkolan poissa ollessa vahingossa ottanut juuri tuon lemmikkikissan kurssityöhön. Jaakkola oli vielä virassa, kun hänen 80-vuotispäiviään vietettiin. Kun hän sitten seuraavana vuonna lopetti, hänelle ei aiottu myöntää mitään eläkettä yli 15 vuoden työstä, koska hän oli ollut eläkeiässä jo töihin tullessaan.

Eläintilojen lämpötila oli mitä sattui, mutta eläimiä kohdeltiin yksilöllisesti. Pertti Torstilla, joka mittasi kaniineilta

Vanha farmakologian laitos Hallituskadun ja Ritarikadun kulmassa; sisäänkäynti on Hallituskadulta vasemmalta. Kuva on otettu v. 1961.

verenpainetta kaulalaskimon ympärille tehdystä "makkarasta", oli jokaisella kaniinilla oma nimensä. Ensimmäinen "makkarakani" oli Harvey. Vartiaisen mielestä tosin kello voi olla kaniissa, mutta koe-eläin on kaniini. Kissat, rotat, hiiret ja kaniinit olivat häkeissä, marsut ja siilit hinkaloissa lattialla. Marsuja tarvittiin histamiinin biologiseen määrittämiseen, siileistä Uuspää tutki talviunta.

Uuspää työskenteli mieluiten yöllä ja jotta aikaa säästyisi, hän jätti jokaiseen liuos- ja reagenssipulloon pipettin pystyyn seuraavaa kertaa varten. Ihmeen hyvin hän muisti, mitä missäkin oli, vaikka kaikissa ei ollut kylttejä. Toiset hieman epäilivät liuosten puhtautta ja säilymistä avoimissa astioissa. Minä yritin Uuspään kanssa etsiä menetelmää, millä virtsasta saisi yksinkertaisimmin pois histamiinin biologista määrittystä häiritsevät aineet. Joka päivä tehtiin homma hieman eri

Professori Armas Vartiaisen luento kandidaateille käynnissä. Kuva on 1950-luvulta.

tavoin eikä julkaistavaa syntynyt – ja sitten histamiinin fluorimetrinen määritysmenetelmä teki koko biologisen määrityksen tarpeettomaksi.

Paasonen tuoma serotoniinitutkimus rupesi kuitenkin tuottamaan julkaistavia tuloksia minulle ja monille muille laitoksen tutkijoille. Dosentti Matti K (ustaa) Paasonen oli Englannissa ja USA:ssa aloittaessani kandidaattina laitoksella. Pian Suomeen tulonsa jäl-

keen MKP nimitettiin farmakologian apulaisprofessoriksi ja 1966 Vartiaisen jälkeen varsinaiseksi professoriksi. Hän oli minunkin pääohjaajani.

Niilo Kärki (tuleva Oulun farmakologia professori) oli myös farmakologian dosentti Helsingissä, mutta Suomessa ollessaan työskenteli pääasiassa Turussa.

Toksikologian dosentti Ailo Huhtala, Suomen ensimmäinen varsinainen tok-

Professori John Gaddum vierailee vanhalla laitoksella 1950-luvun loppupuolella. Henkilöt vasemmalta: Veikko Uuspää, Matti Paasonen, John Gaddum ja Armas Vartiainen.

sikologi, luennoi erittäin selväsanaisesti erilaisista myrkytyksistä. Hänen dosenttiluentoaan kerrotaan kirurgian professori Seiron luonnehtineen niin erinomaiseksi toksikologian luennoiksi, että tuoksukin tuntui etupenkissä. Huhtala oli kai ottanut melkoiset rohkaisuypyt ennen luentoa. Myöhemmin hän toimi myös mielisairaalan lääkärinä ja kehui psykiatrian tulleen helpoksi klooripromatsiin tultua markkinoille: ”Kun rauhattomalla osastolla antaa jokaiselle diagnoosiin katso-matta gramman Largactiilia, niin osastolla on hyvin rauhallista.” . Varmasti olikin, sillä tuollaisella annoksella jo verenpaineikin putoaa niin alas, että tuskin pystyy pystyyn nousemaan.

Dosentit toimivat myös assistentteina vastaten kurssitöistä ja suullisista välikuulusteluista muiden assistenttien tavoin. Heistä muistan ainakin Eino ja Ilona Venhon. Itsekin jouduin kandina assistentin sijaisena tenttaamaan useita omia kurssitovereitani ja joitakin vanhempiakin.

Minä työskentelin osin yöllä ja pyhinä, kun keräsin ajallisesti fraktioituja virtsanäytteitä koe-eläimiltä. Rotille oli jonkinlaisia metaboliahäkkeitä, mutta kaniineilla oli katetri rakossa. Kun en voinut pitää kaniineja anestesiassa, sidoin ne vaan rauhallisesti puhellen telineeseen selälleen. Tasaisesti koko ajan puhellessani ne antoivat katetroida ja jäivät paikalleen tuntikausiksi

ilmeisesti hypnoosissa, kunhan vain kädessä oli narut, vaikka irrotin ne telineestä. Työskentelin sunnuntaisin, jotta kukaan ei häiritsisi. Eläintallia ei voinut lukita, mutta panin ovelle lapun: ”Ei saa avata”. Kaikki sujui hyvin, kunnes joku (ehkä Pentti Peltola, tuleva kliinisen farmakologian professori, tuli katsomaan strumogeenitutkimusrottiansa?) tuli huutaen: ”Mitä täällä on kun ei muka saisi avata ovea”, ja avasi nopeasti oven! Silloin kaniinit heräsivät hypnoosista, hyppäsivät pystyyn, katetrit irtosivat ja virtsankeräyspurkit kaatuivat.

Pertti Torsti (sittemmin farmakologian dosentti, mutta siirtyi sisätautilääkäriksi), tupakkaa ja nikotiinia tutkinut Mauri Mattila (sittemmin farmakologian henkilökohtainen ylimääräinen professori) ja Olli Penttilä (tuleva sisätautilääkäri)) saivat väitöskirja-aiheensa Vartiaiselta.

Vartiainen antoi joskus yllättäviä tutkimusaiheita. Penttilää aluksi nolotti saamansa väitöskirja-aihe, erektion välittäjäaineet ja mekanismit. Myöhemmin Erik Klinge jatkoi aiheen tutkimusta innostuneesti, vaikka kertoikin kysyttäessä tutkimusaiheekseen vain sileän lihaksen. Myöskään Olli Mustala ei innostunut Vartiaiselta saamastaan tutkimusaiheesta: mitä välittäjäainetta vapautuu, kun mimosan lehdet koskettaessa repsahtavat. Sopivan mene-

telmän löytäminenkin tuntui mahdollottomalta.

Mustalalla oli sairaalassa ollut monia lääkkeitä syövä potilas, jolta vatsa oli avattu ja etsitty karsinoidituumoria, koska virtsassa näytti olevan hyvin paljon 5-hydroksi-indolietikkahappoa. Kun karsinoidia ei löytynyt, rupesimme yhdessä tutkimaan, olisiko jokin lääkeaine aiheuttanut nitroso-naftolireaktion, johon 5.HIAA-määritys perustui. Osin minun ehdotuksestani Olli vaihtoi reaktion virhemahdollisuudet tarkemmin tutkittavakseen ja väitösaikheekseen. Virtsanäytteiden saamiseksi minä söin vain yhtä lääkettä, Olli otti kaikkia potilaan lääkkeitä päivän annoksen ja meni niin sekaisin, että virtsanäytteen talteenottokin häiriytyi. Kuitenkin yskänlääke saatiin syylliseksi ja silloinen nuori kandi Jouko Tuomisto kolmantena esitimme menetelmään parannuksen, jolla useiden lääkeaineiden aiheuttamat virheet voitiin eliminoida. Silloin emme tajunneet, miten paha karsinogeeni nitroso-naftoli oli, ja kenties tämä oli aiheuttamassa Mustalalle primaarista ja lopulta kohdalokasta maksasyöpää.

Turun farmakologian professori Aimo Pekkarinen oli opiskeluaikanani Helsingin lääketieteellisen kemian dosentti ja luennoi hormonitutkimuksista. Hän aloitti pikkutarkasti perusteista, koeputkista ja työtakista, jossa piti olla

neljä nappia. Farmakologiaa hän ei Helsingissä opettanut.

Pertti Torsti teki väitöskirjatyönsä vanhalla laitoksella. Me muut siellä aloitteleet teimme vasta Siltavuorenpenkereellä kunnon tiloissa oleellisen osan, ja esim. Anja Tissari (myöhemmin Kuopion yliopiston apulaisprofessori) teki siellä tutkimustyönsä käytännössä kokonaan. Mainituista esim. Olli Mustala tulikin vasta uudelle laitokselle.

Siltavuorenpenkereellä oli myös sauna ja museoksi sisustettu tila saunakamarina. Siellä käytiin saunan päälle henkeviä keskusteluja ja kuunneltiin professori Vartiaisen kulttuurikaskuja. Vuonna 1974 kun järjesteltiin Kuumetta Kansainvälistä Farmakologikongressia, International Advisory Boardin jäsenet tulivat tapaamaan organisaatiotoimikuntaa hieman suunnitellusta poikkeavaan aikaan. Niinpä vieraat oli ohjattu saunalle, missä toimikunnan jäsenet juuri silloin olivat — ja joutuivat yllättäen esitellyiksi alastomina.

Siltavuorenpenkereen laitoksen ajoista olisi monellakin paljon kerrottavaa. Minä olen kertonut muistikuviani enemmän Hallituskadun laitoksen ajalta, koska pääosa siellä työskennelleistä kollegoista on jo edesmenneitä.

SFY:n SYYSKOKOUS

SFY:n syyskokous järjestettiin 14.10.2011 Turussa. Symposiumin järjestelyistä vastasi Prof Markku Koulu yhdessä turkulaisten kollegoidensa kanssa. Symposiumin aiheena oli ”Stressin farmakologiaa—Perustutkimuksesta klinikkaan”. Symposiumiin osallistui n. 30 yhdistyksen jäsentä.

Symposiumin aluksi prof. Koulu toivotti osallistujat tervetulleiksi. Aamupäivän ensimmäinen Ullamari Pesosen pitämä esitelmä käsitteli solustressiä lääkevai-
kutiskohteena neurodegeneratiivisissa

sairauksissa. Lisäksi aamupäivän aikana Mikko Uusi-Oukari kertoi GABA_A-reseptoreista ja stressistä ja Markku Koulu elimistön stressivasteiden neuroendokriinisestä säätelystä. Iltapäivän tieteellisen ohjelma aloitti Eriika Savontaus kertomalla stressistä ja lihavuudesta. Iltapäivän tieteellisen ohjelman muissa esitelmissä Solja Niemelä kertoi stressistä ja alkoholista sekä Jussi Hirvonen endokannabinoidista ja stressistä. Symposiumin lopuksi julkaistiin SFY:n vuoden 2010 väitöskirjapalkinnon saaja: FaT Merja H Voutilainen.

Kuva: SFY:n syyskokouksen osallistujia.

KOKOUPÖYTÄKIRJA 2/2011

SUOMEN FARMAKOLOGIYHDISTYKSEN 63. SYYSKOKOUS

- Aika:** Perjantai 14.10. 2011, klo 16.30- 17.30
- Paikka:** Turun yliopisto, Mikron luentosali, Kiinamyllynkatu 13, Turku
- Läsnä:** 20 yhdistyksen jäsentä

1. Avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 16.30. Puheenjohtaja lausui kiitokset hienosta tieteellisestä annista syyskokouksen yhteydessä järjestetyssä stressin farmakologiaa käsitelleessä symposiumissa. Symposiumin järjestelyistä vastasi Markku Koulu yhdessä turkulaisten kollegoidensa kanssa.

2. Kokouksen puheenjohtajan ja sihteerin valinta

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Jukka Hakkola ja sihteeriksi Risto Kerkelä

3. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Puheenjohtaja totesi, että kokouskutsu oli lähetetty riittävän ajoissa tiedotuslehti Transmitterissa, joten kokous oli laillisesti koolle kutsuttu. Koska läsnä oli riittävästi jäseniä (puheenjohtaja + 19, liite 1), kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

4. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin muutoksitta (Transmitteri 3/2011; liite 2).

5. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (Transmitteri 2/2011; liite 3)

Yhdistyksen vuosikokouksen 2011 pöytäkirja hyväksyttiin.

6. Toimintasuunnitelman vahvistaminen vuodelle 2011

Vahvistettiin yhdistyksen toimintasuunnitelma vuodelle 2011 liitteen 4 mukaisesti.

7. Jäsenmaksun suuruudesta päättäminen ja tulo- ja menoarvion vahvistaminen vuodelle 2011

Jäsenmaksun suuruudeksi päätettiin 20€ varsinaisilta henkilöjäseniltä ja 800€ kannattaja-jäseniltä.

Hyväksyttiin tulo- ja menoarvio vuodelle 2012 liitteen 5 mukaisena.

8. Johtokunnan jäsenten valinta erovuoroisten tilalle

Yhdistyksen puheenjohtajana jatkaa Professori Jukka Hakkola ja varapuheenjohtajana Professori Ullamari Pesonen.

Johtokunnan jäsenistä erovuorossa olivat Professori Eero Mervaala, Professori Markku Koulu sekä Professori Erkki Palva. Kaikki olivat ilmaisseet halunsa jatkaa johtokunnan jäsenenä ja heidät kaikki valittiin johtokunnan jäseniksi uudelle kolmivuotiskaudelle.

<u>Jäsen</u>	<u>I kausi</u>	<u>II kausi</u>	<u>III kausi</u>	<u>Erovuoro</u>
Jukka Hakkola, pj	2011-2013*			2014
Pesonen Ulla-Mari, vpj	2011-2013*			2014
Eeva Moilanen	2004-2006	2007-2009	2010-2012	2013
MacDonald Ewen	2004-2006	2007-2009	2010-2012	2013
Piepponen Petteri	2007-2009	2010-2012		2013
Mervaala Eero	2009-2011			2012
Koulu Markku	2009-2011			2012
Palva Erkki	2009-2011			2012
Jukka Mäenpää	2011-2013			2014

* Ensimmäinen kausi puheenjohtajana / varapuheenjohtajana

9. Toiminnantarkastajien ja varatoiminnantarkastajien valinta

Toiminnantarkastajiksi vuodelle 2012 valittiin Pauli Ylitalo ja Heikki Ruskoaho sekä varatilin-toiminnantarkastajiksi Pekka Rauhala ja Kari Kivistö.

10. Jäsenasiat

Syyskokous hyväksyi neljä uutta henkilöjäsentä:

1. LK Niilo Rytö, Oulun yliopisto, suosittelijat Risto Kerkelä ja Miia Turpeinen

2. FM Henriikka Salomäki, Turku, suositteijat Ullamari Pesonen ja Markku Koulu
3. FT Eeva Valve, Turun yliopisto, suositteijat Mika Scheinin ja Markku Koulu
4. FM Susanna Hakonen, Turun yliopisto, suositteijat Markku Koulu ja Ulla-Mari Pesonen

11. *Ilmoitusasiat*

Suomen farmakologiyhdistyksen väitöskirjapalkinnon ansiokkaasta väitöskirjasta vuonna 2010 sai FaT Merja H. Voutilainen Helsingin yliopiston Farmasian tiedekunnan Farmakologian ja toksikologian osastolta väitöskirjallaan ”CDNF and MANF in an experimental model of Parkinson’s disease in rats”. Väitöskirjatyön ohjaajina olivat toimineet Professori Raimo K. Tuominen, Professori Mart Saarma sekä Professori Pekka T. Männistö.

Professori Pertti Neuvoselle on myönnetty Basic and Clinical Pharmacology and Toxicology lehden palkinto. Palkinnonjakotilaisuus pyritään järjestämään Helsingissä keväällä 2012 yhdistyksen kevätkokouksen yhteydessä.

Puheenjohtaja tiedotti jäsenistölle SFY:n aikomuksesta järjestää minisymposium EP-HAR2012 kongressin yhteydessä Granadassa Heinäkuussa 2012. Puheenjohtaja myös saattoi jäsenistön tietoon mahdollisuudesta hakea kokoustukea Basic and Clinical Pharmacology and Toxicology lehdeltä. Jäsenistöä tiedotetaan asiasta vielä erikseen.

12. *Muut asiat*

Professori Heikki Vapaatalo tiedotti jäsenistöä Nutrition Winterschool -symposiumista, joka järjestetään Pyhätunturilla 30.1.-3.2.2012. Symposiumin aihepiirinä ovat tulehdukselliset suolistosairaudet.

13. *Kokouksen päättäminen*

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.30.

Oulussa, 29.11. 2011.

Vakuudeksi

Jukka Hakkola, puheenjohtaja

Risto Kerkelä, sihteeri

Huom! Pöytäkirjan liitteet saa tarvittaessa SFY:n sihteeriltä (risto.kerkela@oulu.fi)

SUOMEN FARMAKOLOGIYHDISTYS
Finnish Pharmacological Society

www.sfy.fi

SFY:n matka-apurahat

Suomen Farmakologiyhdistys myöntää jäsenilleen matka-apurahoja tieteellisiin kokouksiin osallistumista varten. Matka-apurahaa voi hakea käyttäen Suomen Farmakologiyhdistyksen sivuilta (www.sfy.fi > apurahat) löytyvää sähköistä lomaketta tai vaihtoehtoisesti vapaamuotoisen yhdistykselle osoitetun apurahahakemuksen voi lähettää **sihteeri Risto Kerkelälle (Farmakologia ja toksikologia, Biolääketieteen laitos, PL 5000, 90014 Oulun yliopisto) 15.2.2012 mennessä.** Sähköpostitse tai faxilla lähetettyjä hakemuksia ei hyväksytä. Hakemuksen laatimisessa pyydetään noudattamaan Lääketutkimussäätiön apurahailmoituksessa (viereisellä sivulla) annettuja yleisiä ohjeita. Matka- apurahan saaja sitoutuu toimittamaan vapaamuotoisen matkakertomuksen yhdistyksen sihteerille matkansa jälkeen.

Lisätietoja saa: risto.kerkela@oulu.fi.

SFY:n johtokunta

Lääketutkimussäätiön apurahoja

Matka-apurahoja

Lääketutkimussäätiö julistaa haettavaksi matka-apurahoja (á n. 500 €) farmakologian ja sen lähialojen tutkimukseen **yhteensä 10 000 €**. Säätiön hallitukselle osoitetut hakemukset on toimitettava **15.2.2010 mennessä** käyttäen sähköistä lomaketta (<https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/24730/lomake.html>), jonka osoite löytyy myös Suomen Farmakologiyhdistyksen sivuilta (www.sfy.fi apurahat). Vaihtoehtoisesti hakemukset tulee toimittaa säätiön asiamiehelle, FT Ilkka Reenilälle, Farmakologian ja toksikologian osasto, PL 56 (Viikinkaari 5 E), 00014 Helsingin yliopisto. Hakemuksen tulee olla vapaamuotoinen mutta sisältää oleellinen jäsennellynä; mitta enintään 2 sivua + mahd. abstrakti (älä liitä ansioluetteloa tai nimi-kirjanotetta). Hakemuksessa tulee ilmetä myös muut samaan tarkoitukseen haetut/myönnetyt apurahat. Matka-apurahan saaja sitoutuu toimittamaan vapaamuotoisen matkakertomuksen Lääketutkimussäätiön asiamiehelle matkansa jälkeen. Apurahaa ei pääasiassa myönnetä, mikäli aiemmin myönnetystä apurahasta ei ole toimitettu matkaraporttia. Apurahoista päätetään Lääketutkimussäätiön hallituksen kokouksessa keväällä 2012. Apurahojen saajille ilmoitetaan asiasta (e-mail -osoite hakemukseen). Lisätietoja saa: ilka.reenila@helsinki.fi.

Lääketutkimussäätiön hallitus

SUOMEN PARKINSON-SÄÄTIÖN APURAHAT

Julistetaan haettavaksi 15.2.2012 mennessä

Säätiö jakaa apurahoja Parkinsonin tautiin ja muihin liikehäiriö sairauksiin kohdistuvaan tieteelliseen tutkimukseen.

Vuonna 2012 myönnetään lisäksi JUHLA-APURAHAA, joka on suuruudeltaan vähintään 18.000 €. Se voidaan myöntää yhdelle tai jakaa useammalle hakijalle.

Apurahaa myönnetään seuraavasti:

- tieteelliseen tutkimukseen, ensisijaisesti väitöskirjaan johtaville tutkimuksille
- matka-apurahoja tieteelliseen kongressiin osallistumiseen (oma posterit, suullinen esitys)
- kohdeapurahoja pidempiaikaiseen jatko-opiskeluun ulkomaisessa liikehäiriötutkimukseen erikoistuneessa keskuksessa.

Hakemuksen tulee sisältää tutkimussuunnitelma, tiedot tutkimuspaikasta, eettisestä luvasta, anoton apurahan määrästä ja sen käyttötarkoituksesta sekä hakijan lyhyt cv. Matka- ja kohdeapurahan osalta lisäksi tulee toimittaa suunnitelmaan perustuva budjetti sekä tiedot opintomatkan ohjelmasta.

Tarkemmat hakuohjeet ja apurahahakemus verkkosovelluksineen löytyvät osoitteesta www.parkinsonsaatio.fi.

Myönnetyn apurahan käytöstä on tehtävä säätiölle selvitys 3 kuukauden kuluessa apurahakauden tai matkan päättymisestä.

Hakemus tehdään säätiön verkkosivuilla ja sovelluksesta tulostettu, allekirjoitettu hakemus liitteineen lähetetään säätiön postiosoitteeseen:

Suomen Parkinson-säätiö rs

Porthaninkatu 6 A 19, 20500 Turku

Osallistumme myös säätiöiden yhteiseen professoripooliin. Poolin apurahojen haku löytyy osoitteesta www.professoripooli.fi.

Lisätietoja:

asiamies Terhi Pajunen-Mäkelä
puhelin 0400 824 438
saatio@parkinsonsaatio.fi

SFY:N JÄSENEKSI LIITTYMINEN

Suomen farmakologiyhdistyksen jäseneksi pääsyn edellytyksenä on, että asianomainen toimii tai on toiminut farmakologian tai sen lähialojen tutkimus- tai opetustehtävissä. Lisäksi vaaditaan kahden jäsenen suositus ja johtokunnan puolto. Jäseneksi pääsy vahvistetaan Suomen Farmakologiyhdistyksen yleiskokouksissa. Hakemuslomake ja tarkemmat ohjeet löytyvät yhdistyksen kotisivuilta (www.sfy.fi)

SFY:N SÄHKÖPOSTILISTALLE LIITTYMINEN

SFY:n sähköpostilistalla tiedotetaan yhdistyksen ajankohtaisista asioista sekä esimerkiksi farmakologian alan koulutuksista. SFY:n sähköpostilistalle liityt lähettämällä tyhjän sähköpostiviestin otsikolla SFY-LISTA osoitteeseen:

paivi.myllynen@oulu.fi

KOKOUSKALENTERI

Kotimaassa:

2.3.2012 Suomen farmakologiyhdistyksen kevätkokous järjestetään Helsingissä. Kokouksen yhteydessä pidettävä tieteellinen symposium järjestetään yhdessä kliinisen farmakologian yhdistyksen kanssa.

31.1.-3.2.2012 The second Nutrition Winterschool for Young Champions, "Gastroinflammation under Northern Lights" Pyhäntä (http://www.nutritionwinterschool.fi/)

Ulkomailla:

17.-23.7.2012 6th European Congress on Pharmacology EPHAR 2012, Granada, Espanja (www.ephar2012.org/)

13.-18.7.2014 XVIIth World Congress of Basic and Clinical Pharmacology, Kapkaupunki, Etelä-Afrikka (www.iuphar2014.org)

2016 7th European Congress on Pharmacology EPHAR 2016, Istanbul, Turkki

Ajankohtaista tietoa farmakologian ja lähialojen kursseista

FinPharmaNet: <http://finpharmanet.utu.fi/>

Farmasian tutkijakoulu:
<http://www.uku.fi/farmasia/tutkijakoulu/english/courses.shtml>

Kliinisen lääketutkimuksen tutkijakoulu: <http://www.kltk.fi/>

Kokous- ja koulutustiedotteita voi toimittaa SFY:n tiedotussihteerille (paivi.myllynen@oulu.fi)!

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta 2012
Transmitterin lukijoille!*

Prof. Jukka Hakkola,

Puheenjohtaja
Oulun yliopisto
Farmakologia ja toksikologia
PL 5000, 90014 Oulun yliopisto
puh 08-537 5235
fax 08-537 5247
e-mail jukka.hakkola@oulu.fi

Prof. Ullamari Pesonen,

varapuheenjohtaja
Turun yliopisto ja Orion Pharma
PL 425, 20101 Turku
puh 010-426 7967
fax 010-426 7459
e-mail ullamari.pesonen
@orionpharma.com

Prof. Eeva Moilanen

Tampereen yliopisto
Lääketieteen laitos, Farmakologia
33014 Tampereen yliopisto
puh 03-3551 6741
fax 03-3551 8082
e-mail eeva.moilanen@uta.fi

FaT Ewen Macdonald

Itä-Suomen yliopisto
Kuopion kampus
Farmasian laitos
PL 1627, 70211 Kuopio
puh 040-355 2400
fax 017-162 424
e-mail ewen.macdonald@uef.fi

Dos. Petteri Piepponen

Helsingin yliopisto
Farmasian tiedekunta
Farmakologian ja toksikologian osasto
PL 56, 00014 Helsingin yliopisto
puh 09-191 59477
e-mail petteri.piepponen@helsinki.fi

Prof. Eero Mervaala

Helsingin yliopisto
Biolääketieteen laitos, Farmakologia
PL 63, 00014 Helsingin yliopisto
puh 09-191 25355
e-mail eero.mervaala@helsinki.fi

Prof. Markku Koulu

Turun yliopisto
Biolääketieteen laitos, Farmakologia,
lääkekehitys ja lääkehoito
20014 Turun yliopisto
puh 02-2333 7548
fax 02-2333 7216
e-mail markku.koulu@utu.fi

Prof. Erkki Palva

Lääkelaitos
Lääketurvaosasto
PL 55
00301 Helsinki
puh 09-473 34288
e-mail erkki.palva@nam.fi

Dos. Jukka Mäenpää

Astra Zeneca
Research and Development
Patient Safety
KA 236; Pepparedsleden 1
SE-43183 Mölndal, Sweden
puh: +46 31 77 61715
fax +46 31 77 63765
e-mail jukka.maenpaa
@astrazeneca.com

Dos. Risto Kerkelä, sihteeri

Oulun yliopisto
Farmakologian ja toksikologia
PL 5000, 90014 Oulun yliopisto
puh 08-537 5252,
fax 08-537 5247
e-mail risto.kerkela@oulu.fi

Kannatusjäsenemme

